

Uchwała Nr 394/XLIV/2005
Rady Miejskiej w Ostrołęce
z dnia 29 września 2005 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych – Programu Lokalnego w zakresie pomocy społecznej w Mieście Ostrołęka na lata 2005 – 2008”

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 5593) postanawia się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych – Program Lokalny w zakresie pomocy społecznej w Mieście Ostrołęka na lata 2005 – 2008”, stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Miejskiej
w Ostrołęce**

/-/ **Janusz Józef Kotowski**

FORMY POMOCY PIENIĘŻNEJ REALIZOWANE W 2005 ROKU PRZEZ MOPR

PIENIĘŻNE FORMY POMOCY	OSOBY UPRAWNIONE DO ICH OTRZYMYWANIA	Potrzeby środowiska lokalnego na 2005 rok		Otrzymane środki finansowe na 2005 r. zł.	Różnica pomiędzy planowanymi potrzebami a otrzymanymi środkami finansowymi w br.
		Środki finansowe zł	osoby		
I. Zlecone gminie – ogółem		948 376	228	679 600	268 776
Zasiłki stałe	Całkowicie niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli ich dochód lub dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego, określonego w art.8 ust.1 ustawy o pomocy społecznej.	715 022	166	563 000	152 022
Ubezpieczenie zdrowotne	Osoby, które pobierają zasiłki stałe.	58 135	156	51 600	6 535
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Osoby z zaburzeniami psychicznymi.	175 219	54	65 000	110 219
II. Własne gminy – ogółem		3 490 001	2913	2 197 500	1 292 501
Zasiłki okresowe	Osoby i rodziny, jeśli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód rodziny nie przekracza kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z art.8 ust.1 z powodu: długotrwałej choroby, niepełnosprawności, braku możliwości zatrudnienia itp.	1 176 840	934	788 000	388 840

		Potrzeby środowiska lokalnego na 2005 rok			
Zasiłki celowe i pomoc w naturze w tym: zasiłki celowe specjalne	Osoby lub rodziny w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej np. z przeznaczeniem na opał, leki, żywność, obuwie, odzież itp. Osoby lub rodziny w szczególnie uzasadnionych przypadkach, których dochód przekracza kryterium dochodowe określone w art.8 ust.1 ustawy o pomocy społecznej.	939 900 39 900	1115 105	419 900 19 900	520 000 20 000
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego	Osoby, jeśli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód rodziny nie przekracza kryterium dochodowego ustalonego na podstawie art.8 ust.1 ustawy o pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności itp.	12 600	135	2 600	10 000
Pogrzeby	Osoby nie posiadające źródła dochodu oraz rodziny, która mogłaby pokryć koszty związane z pogrzebem.	15 000	10	15 000	0
Zdarzenia losowe	Osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego	19 000	34	19 000	0
Świadczenia lecznicze	Osoby bezdomne i inne osoby nie mające dochodu i możliwości ubezpieczenia się na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia. Ta pomoc przyznawana jest w formie zasiłku celowego na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.	15 500	31	15 500	0
Dożywianie	Osoby, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić.	674 000	1989	674 000	0

		Potrzeby środowiska lokalnego na 2005 rok			
Schronienie	Osoby bezdomne – mają prawo ubiegać się o zapewnienie schronienia, miejsca noclegowego.	80 000	57	58 000	22 000
Ubranie	Osoby lub rodziny – pomoc w naturze lub zasiłek celowy z przeznaczeniem na ten cel.	10 000	57	10 000	0
Składki na ubezpieczenie społeczne	Osoby, które zrezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem .	11 473	14	0	11 473
Usługi opiekuńcze	Osoby, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione.	290 688	90	146 500	144 188
Zapewnienie miejsca w domu pomocy społecznej	Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemożęcej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.	100 000	15	49 000	51 000
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie	Osoby, które chciałyby podjąć działalność gospodarczą. Udzielana może być w formie pieniężnej lub w naturze.	145 000	18	0	145 000
III. Powiatu		1 403 806	169	1 068 829	334 977
Rodziny zastępcze	Rodziny, w których umieszczone zostały na podstawie wyroku sądu dzieci pozbawione opieki ze strony rodziców biologicznych. Udziela się pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego dziecka. Usamodzielniani wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze.	1 123 636	132	908 829	214 807
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze	Usamodzielniani wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze.	280 170	37	160 000	120 170
Razem: I, II, III		5 842 183	3252*	3 945 929	1 896 254

* Osoby występują w różnych rodzajach świadczeń (nie należy sumować).

**OFERTA POMOCY PROPONOWANA PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
ORAZ INSTYTUCJE PUBLICZNE I INNE PODMIOTY**

Lp.	Nazwa i opis zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania		Termin realizacji zadania
						Dotacja zł	Środki własne zł	
1.	<p><u>Akcja stała:</u> - prowadzenie dożywiania: przygotowanie i wydawanie ok. 150 porcji zup;</p> <p>- realizacja programu pomocy żywnościowej z Unii Europejskiej – dystrybucja artykułów żywnościowych;</p> <p>- bezpłatne korepetycje z matematyki.</p> <p><u>Akcje doraźne:</u> - imprezy okolicznościowe (bal noworoczny dla dzieci, zabawa andrzejkowa i mikołajkowa, wycieczka krajoznawcza); - konkursy edukacyjne, plastyczne i sportowe; świątecznych;</p>	Dzieci i dorośli ze środowisk najuboższych.	Liga Kobiet Polskich Punkt Żywienia	Kierownik i personel Punktu Żywienia.	Urząd Miasta, Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski, Fundacja „Bank Żywności SOS” w Warszawie, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, MOPR, Stowarzyszenia, Sponsorzy, wolontariusze.	40.000	7.750	2005-2008
		Dzieci podopiecznych LKP		Pedagog		63.410	-	
		Dzieci i osoby zainteresowane, rodziny ubogie.	LKP	Kierownik i personel Punktu Żywienia, kierownik Klubu „Lokator”, pedagog, wolontariusze.	Kościół Zielonoświątkowy, Klub „Lokator”, MKRPA, Urząd Marszałkowski, kuratorzy, sponsorzy, wolontariusze.	40.150	5.100	Cały rok 2005

Lp.	Nazwa i opis zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania Koszt realizacji zadania		Termin realizacji zadania
						Dotacja zł	Środki własne zł	
	- wypoczynek zimowy i letni w miejscu zamieszkania oraz wyjazdowa akcja letnia; - prowadzenie wsparcia materialnego dla osób ubogich w tym: akcja wsparcia żywnościowego, zaopatrzenie dzieci w przybory szkolne, zorganizowanie wigilii i przygotowanie paczek świątecznych.							
2.	Zapewnienie miejsca w domu pomocy społecznej dla osób wymagających całodobowej opieki. Zapewnienie miejsca czasowego pobytu dla osób wymagających czasowej opieki.	Osoby niepełnosprawne, obciążone długotrwałą chorobą, wymagające opieki. Osoby wymagające czasowej opieki, bądź osoby, którymi przejściowo rodzina nie może się zajmować.	Dom Pomocy Społecznej, ul. Rolna 27, Dom Pomocy Społecznej, ul. I AWP 32. Dom Pomocy Społecznej, ul. Rolna 27.	Kadra DPS. Kadra terapeutyczno-pielęgnacyjno-opiekuńcza DPS.	MOPR, PCPR. Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.		W ramach własnych środków finansowych. 60.000	2005-2008 Wrzesień 2006 r.

Lp.	Nazwa i opis zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania		Termin realizacji zadania
						Koszt realizacji zadania		
						Dotacja zł	Środki własne zł	
	Ośrodek wsparcia – mieszkanie chronione dla osób psychicznie chorych.	Osoby przygotowujące się do samodzielnego życia, zastępcza forma pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę.	Dom Pomocy Społecznej, ul. Rolna 27.	Psychiatra, psycholog, socjolog, pracownik socjalny DPS.	Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.	80.000	20.000	Październik 2007 r.
3.	Pomoc rodzinom i dzieciom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem, warsztaty, konsultacje, pomoc terapeutyczna i psychoterapeutyczna dla dzieci i rodziców, działania profilaktyczne.	Rodzice, dzieci, młodzież, nauczyciele, pedagodzy.	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych i Zagrożonych Uzależnieniem „Nadzieja”.	Terapeuci uzależnień, pedagodzy, psychologodzy, psychiatra.	Poradnie specjalistyczne, szkoły, sądy, kuratorzy, Urząd Miasta w Ostrołęce, pomoc społeczna.	83.700	172.200	2005-2008
4.	Pomoc osobom niewidomym - wycieczki i spotkania integracyjne.	Osoby niewidome i ich opiekunowie.	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła Terenowego.	Kadra PKZN		3.000		2005
5.	Pomoc finansowa. Stypendium szkolne dla ucznia.	Członkowie Związku. Uczniowie.	Związek Sybiraków	Zarząd oddziału i kół terenowych Związku Sybiraków	Zarząd Główny i Rada Wojewódzka Związku		5.000 1.000	2005-2008 2005

Lp.	Nazwa i opis zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania Koszt realizacji zadania		Termin realizacji zadania
						Dotacja zł	Środki własne zł	
6.	Pomoc w uzyskaniu informacji dot. leczenia onkologicznego kobiet, rehabilitacji i leczenia sanatoryjnego. Udział w zajęciach ruchowych i rehabilitacyjnych. Organizowanie wycieczek i spotkań integracyjnych.	Uczestniczki Klubu.	Klub Kobiet po Mastektonii „Amazonki”.	Kadra Klubu, rehabilitant, Ośrodki Wypoczynkowo-rekreacyjne.	Szpital Specjalistyczny w Ostrołęce Oddział Rehabilitacyjny.	11.000	2500	2005-2008
7.	Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym.	Osoby uzależnione i współuzależnione.	Bractwo Trzeźwości im. św. Maksymiliana Kolbe przy kościele NMP.	Wolontariusze.	Z innymi grupami AA.	2.500	1.000	2005-2008
8.	Pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin najuboższych w zakresie udzielania pomocy rzeczowej oraz organizowanie imprez edukacyjnych, artystycznych i sportowych.	Dzieci i młodzież z rodzin najuboższych z terenu osiedla Centrum.	Rada Osiedla „Centrum”.	Zarząd Osiedla Centrum, Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej „Centrum”, pracownik świetlicy osiedlowej przy SM „Centrum”, Klub „Oczko”, nauczyciele.	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Centrum”, Klub „Oczko”, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, przedszkola, harcerze, MOPR.	16.000	2.700	2005-2008

Lp.	Nazwa i opis zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania Koszt realizacji zadania		Termin realizacji zadania
						Dotacja zł	Środki własne zł	
9.	Pomoc finansowa dla dzieci i rodzin najuboższych w zakresie zakupu odzieży, paczki świąteczne.	Mieszkańcy z terenu osiedla Pomian.	Rada Osiedla „Pomian”.	Rada Osiedla „Pomian”.	MOPR		800	2005-2006
10.	Prowadzenie świetlicy środowiskowo-socjalnej dla dzieci i młodzieży z osiedla Leśna oraz organizowanie imprez osiedlowych.	Dzieci i młodzież osiedla Leśna.	Rada Osiedla „Leśna”, Urząd Miasta w Ostrołęce.	Rada Osiedla „Leśna”.	Urząd Miasta w Ostrołęce, Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Ostrołęce, sponsorzy, MOPR.	W ramach pozyskanych środków finansowych		2006-2008
11.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: a) pedagogicznego, b) rodzinnego, c) psychologicznego, d) prawnego.	Osoby i rodziny będące w sytuacjach kryzysowych.	Stanowiska ds. Interwencji Kryzysowej MOPR.	Kadra MOPR.	Miejska Komenda Policji, pedagodzy szkolni, kuratorzy sądowi, MKRPA, Stowarzyszenie „Nadzieja”, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Oddział Terapii Uzależnień, Ostrołęckie Spółdzielnie Mieszkaniowe, Komitet Ochrony Praw Dziecka, TPD, Centrum Praw Kobiet.		W ramach własnych środków.	2005-2008

Lp.	Nazwa i opis zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania Koszt realizacji zadania		Termin realizacji zadania
						Dotacja zł	Środki własne zł	
12.	Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci ze świetlic przy ul. Kościuszki 24/26 i ul. Hallera 13	Dzieci i młodzież z trudnych i problemowych środowisk.	MOPR.	Kadra MOPR.			W ramach własnych środków.	2005-2008
13.	Zapewnienie wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i dla osób chorych psychicznie.	Osoby niepełnosprawne intelektualnie i chore psychicznie.	ŚDS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie ul. St. Kosa 12a, ŚDS dla osób chorych psychicznie ul. Farna 21	Kadra ŚDS			W ramach własnych środków.	2005-2008
14.	Zapewnienie posiłków.	Podopieczni MOPR	„Tani Bar” MOPR		Sponsorzy		W ramach własnych środków.	2005-2008
15.	Zapewnienie schronienia.	Osoby bezdomne	Schronisko MOPR, Noclegownia dla Bezdomnych PKPS.	Kadra MOPR, PKPS, inne instytucje i organizacje publiczne.			W ramach własnych środków	2005-2008
16.	Realizacja programu wolontarystycznego.	Osoby starsze, chore, niepełnosprawne, samotne, uczniowie z problemami w nauce.	MOPR	Koordynatorzy wolontariatu, wolontariusze, pedagodzy, pracownicy MOPR.	Szkoły, pedagodzy szkolni, pracownicy MOPR.		W ramach własnych środków	2005-2008

POPRAWA STANDARDU OBIEKTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji zadań	Instytucja finansująca - realizująca	Wymagane nakłady w latach				Łącznie
				2005	2006	2007	2008	
1.	Przebudowa punktu wydawania bezpłatnych posiłków przy ul. Kilińskiego 2A	2005-2006	Miasto Ostrołęka	65.000 zł	195.000 zł	-	-	260.000 zł
2.	Renowacja budynku przy ul. Kościuszki 24/26 i adaptacja na funkcje usługowe i na potrzeby Ośrodka Interwencji Kryzysowej	2007-2008	Miasto Ostrołęka	-	-			

REALIZACJA PROGRAMÓW Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania Koszt realizacji zadania	Termin realizacji zadania
1.	Aktywizacja osób bezrobotnych i minimalizowanie skutków bezrobocia						
	1.1. Realizacja programu szkoleń dla osób bezrobotnych.	Osoby bezrobotne	MOPR	Pracownicy MOPR, WUP i PUP	WUP, PUP, organizacje pozarządowe	W ramach pozyskanych środków finansowych	2006-2008
	1.2. Udzielanie wsparcia osobom bezrobotnym i ich rodzinom poprzez zapewnienie odpowiedniej oferty usług socjalnych, poradnictwa specjalistycznego.						
	1.3. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.	Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	Caritas MOPR	Kadra Caritas, pracownicy MOPR	Caritas Diecezji Łomżyńskiej	Środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego	2005-2008

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania Koszt realizacji zadania	Termin realizacji zadania
2.	<p>Ciągły rozwój i modyfikowanie istniejącego systemu pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>2.1. Uzupełnianie infrastruktury socjalnej miasta m. in. utworzenie mieszkania chronionego dla pełnoletnich wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.</p> <p>2.2. Utworzenie hostelu dla dzieci zagrożonych umieszczeniem w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych.</p> <p>2.3. Propagowanie i wspieranie rozwoju rodzinnych form opieki zastępczej. Pozyskiwanie kandydatów do sprawowania funkcji rodzin zastępczych, w tym zawodowych rodzin zastępczych, specjalistycznych oraz o charakterze pogotowia rodzinnego.</p> <p>2.4. Organizowanie grup wsparcia środowiskowego dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osób pełniących funkcję rodzin zastępczych, - rodziców biologicznych dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej i rodzinach zastępczych, - pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych. 	<p>Wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze</p> <p>Dzieci zagrożone umieszczeniem w stacjonarnych formach opieki zastępczej.</p> <p>Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.</p>	MOPR	Kadra MOPR, placówki opiekuńczo-wychow., PCPR-y, rodziny zastępcze	Organizacje pozarządowe	W ramach własnych środków finansowych i środków pozyskanych na realizację programów.	2005-2008

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania Koszt realizacji zadania	Termin realizacji zadania
	2.5. Przekształcenie Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w placówkę wielofunkcyjną.	Wychowankowie placówki	ZPOW	ZPOW	MOPR	W ramach posiadanych środków własnych	2005-2006
3.	<p>Doskonalenie systemu zapobiegania marginalizacji grup społecznych, w tym osób bezdomnych, uzależnionych, uchodźców, Romów.</p> <p><u>Zapobieganie i ograniczanie zjawiska bezdomności:</u></p> <p>3.1. Utworzenie bazy noclegowej dla osób bezdomnych.</p> <p>3.2. Reintegracja zawodowa i społeczna osób bezdomnych poprzez utworzenie Centrum Integracji Społecznej.</p> <p>3.3. Realizacja z osobami bezdomnymi, indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.</p> <p><u>Poprawa sytuacji osób i rodzin z problemem uzależnienia:</u></p> <p>3.4. Realizacja zadań określonych w corocznie uchwalanym "Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych"</p>	<p>Osoby bezdomne i zagrożone wykluczeniem społecznym</p> <p>Osoby uzależnione, rodziny, dzieci ze środowisk zagrożonych</p>	<p>MOPR</p> <p>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych MOPR</p>	<p>Pracownicy MOPR</p> <p>Pracownicy MOPR</p>	<p>Organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, wolontariat, jednostki specjalistycznego poradnictwa.</p> <p>Organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, wolontariat, jednostki specjalistycznego poradnictwa.</p>	<p>W ramach własnych środków finansowych i środków pozyskanych w ramach EFS, Urzędu Marszałkowskiego i w ramach specjalistycznych programów</p> <p>W ramach własnych środków finansowych i środków pozyskanych w ramach EFS i w ramach specjalistycznych programów</p>	<p>2005-2008</p> <p>2005-2008</p>

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania Koszt realizacji zadania	Termin realizacji zadania
	<p>3.5. Realizacja działań terapeutycznych, edukacyjnych, informacyjnych w zakresie problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie na bazie szkół, świetlic socjoterapeutycznych w trakcie zorganizowanego wypoczynku w ramach obozów, półkolonii, kolonii.</p> <p>3.6. Realizacja pomocy socjalnej, bytowej, specjalistycznej, ochrona przed przemocą w rodzinie i przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez zapewnienie poradnictwa w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, poradni rodzinnej, hostelu, klubach abstynenckich, grupach wsparcia.</p> <p>3.7. Doskonalenie procedury „niebieska karta”.</p> <p><u>Zwalczanie różnych form nierówności i dyskryminacji społecznej członków mniejszości narodowej, uchodźców:</u></p> <p>3.7. Udzielanie wsparcia rzeczowego, finansowego, specjalistycznego. Tworzenie grup wsparcia.</p>					<p>W ramach własnych środków finansowych i środków pozyskanych w ramach EFS i w ramach specjalistycznych programów oraz środki Wojewody Mazowieckiego</p>	2005-2008

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Podmiot odpowiedzialny	Kadra realizująca zadanie	Współpraca	Źródła finansowania Koszt realizacji zadania	Termin realizacji zadania
4.	<p>Wyrównywanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.</p> <p>4.1. Rozwój systemu informacji o lokalnych zasobach i możliwościach tworzonych dla osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji, edukacji, dostępu do rynku pracy, doradztwa, terapii.</p> <p>4.2. Zapewnienie wszechstronnego wsparcia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.</p>	Osoby niepełnosprawne	MOPR	Pracownicy MOPR	WUP, PUP, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne	W ramach własnych środków finansowych i pozyskanych na realizację programów	2005-2008

Załącznik do uchwały Nr 394/XLIV/2005
z dnia 29 września 2005 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH - PROGRAM LOKALNY
W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
W MIEŚCIE OSTROŁĘKA
NA LATA 2005-2008**

Ostrołęka, 2005

„Strategia rozwiązywania problemów społecznych – Program Lokalny w zakresie pomocy społecznej na lata 2005-2008” jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu umożliwienie mieszkańcom miasta poprawę jakości życia.

Jakość życia oznacza to wszystko, co składa się na zdolność prowadzenia normalnego życia, osiągnięcia poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości oraz możliwość wykorzystania zdolności intelektualnych i psychofizycznych w dążeniu do realizacji celów osobistych, a także szansę samourzeczywistnienia. Jest to wzajemne oddziaływanie warunków społecznych, zdrowotnych, ekonomicznych i środowiskowych, które wpływają na rozwój indywidualny i społeczny.

Spełnienie oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania wielorakich działań strategicznych, w tym zwłaszcza:

- ❖ interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne;
- ❖ asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu;
- ❖ kompensacyjnych – niwelujących deficyty;
- ❖ partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Program budowy i wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego opiera się na strategii włączania coraz większych segmentów społeczności w nurt podejmowania decyzji oraz zwiększania możliwości ich działania w kluczowych dla życia społecznego obszarach.

Potrzeba opracowania niniejszego programu wynika z zagrożeń, które rodzi ubóstwo oraz inne negatywne zjawiska społeczne. Trudna sytuacja na rynku pracy, pogłębiająca się pauperyzacja społeczeństwa sprzyja zwiększaniu skali zjawiska patologii, alienacji i marginalizacji grup społecznych.

Zidentyfikowane na podstawie diagnozy problemy społeczne, a w szczególności utrzymujące się bezrobocie, ubóstwo, kryzys rodziny, niepełnosprawność, bezdomność, uzależnienia wymagają wprowadzenia skutecznych metod aktywnego przeciwdziałania. Stworzenie spójnego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań.

Przejawem takiego podejścia będzie troska o najbiedniejszych, zapewnienie równości szans w dostępie do podstawowych usług, a w konsekwencji stworzenie przyjaznego miasta w sferze społecznej.

Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem aktywnej i skutecznej polityki lokalnej. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma na uwadze doprowadzenie świadczeniobiorców do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów.

Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejącego potencjału instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze pomocy społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.”¹

Ustawa o pomocy społecznej przyznała prawo do świadczeń osobom i rodzinom, z następujących przyczyn:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

¹ Art. 2. ust 1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.²

Celem pomocy społecznej jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Potrzeby osoby i rodziny korzystającej z pomocy społecznej powinny zostać uwzględnione jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Patrząc na instytucję pomocy społecznej jest oczywiste, iż wyrosła ona jako reakcja na klasę zjawisk określonych jako deprywacja społeczna (ubóstwo, bieda).

Ubóstwo przyczynia się do:

- poczucia niesprawiedliwości społecznej,
- obniżenia poczucia wartości,
- poczucia deprywacji,
- niemożności zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,
- dezintegracji rodziny,
- rozwoju przestępczości,
- nierównego startu życiowego,
- pogorszenia stanu zdrowia,
- marginalizacji w życiu społecznym,
- powstawania postaw roszczeniowych wobec państwa, samorządów i organizacji pozarządowych.

Główne skutki życia w ubóstwie to: ograniczenie perspektyw życiowych, powstawanie sytuacji konfliktowych w rodzinie, zagrożenie bezpieczeństwa publicznego.

W związku z powyższym celem niniejszego programu jest zaprezentowanie działań i przedsięwzięć:

- Urzędu Miasta w Ostrołęce,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie,

² Art. 7 Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

- Domu Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych i Zagrożonych Uzależnieniem „Nadzieja”,
- Polskiego Związku Niewidomych,
- Związku Sybiraków,
- Klubu Kobiet po Mastektonii „AMAZONKI”,
- Bractwa Trzeźwości im. Św. Maksymiliana Kolbe,
- Ligi Kobiet Polskich,
- Zarządu Osiedla „Centrum”,
- Zarządu Osiedla „Pomian”,
- Zarządu Osiedla „Leśne”,

w zakresie:

- o łagodzenia negatywnych skutków ubożenia mieszkańców Ostrołęki,
- o udzielania pomocy i wsparcia tym, którzy we własnym zakresie nie mogą zaspokoić podstawowych potrzeb materialno-bytowych,
- o rozwoju poradnictwa specjalistycznego mającego na celu zwiększenie umiejętności i predyspozycji osób i rodzin do przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych,
- o zwiększania zaradności klientów pomocy społecznej rozumianej jako umiejętności samodzielnego znalezienia rady i sposobu rozwiązywania sytuacji trudnych,
- o przeciwdziałania zjawisku marginalizacji osób i rodzin tj. stworzenie odpowiednich warunków do włączenia w życie społeczno-gospodarczo-publiczne,
- o wyrównywania różnic socjalnych, tworzenia warunków równych szans życiowych.

CHARAKTERYSTYKA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OSTROŁĘKI

Znaczna liczba rodzin w Polsce żyje poniżej granicy ubóstwa. Wprowadzona gospodarka rynkowa przyniosła nieznanne wcześniej ryzyko socjalne, czyli bezrobocie, które przede wszystkim stało się udziałem rodzin najsłabszych: wielodzietnych, niepełnych, niepełnosprawnych i niskim poziomie wykształcenia.

Rozpoczęta w 1989 roku transformacja ustrojowa uruchomiła szereg zjawisk, których skutkiem ubocznym jest obniżenie poziomu i warunków życia części społeczeństwa. Szczególnie dotkliwie jest to odczuwalne w byłym województwie ostrołęckim. Gdyż trudna sytuacja na ostrołęckim rynku pracy, w tym wzrost bezrobocia oraz zła sytuacja finansowa gospodarstw domowych decyduje o przewidywanym wzroście zagrożenia ubóstwem w latach 2005-2008 roku a ograniczone środki finansowe na pomoc społeczną jeszcze bardziej pogłębiają sferę niedostatku w naszym mieście.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat obserwowany jest postępujący proces pauperyzacji niektórych grup społeczeństwa, a także wyraźne zróżnicowanie społeczne pod względem poziomu i warunków życia. Poziom życia może być definiowany w jednej z kategorii:

- ⇒ ubóstwa,
- ⇒ minimum egzystencji,
- ⇒ minimum socjalnego.

Ubóstwo definiuje się w różnorodny sposób:

- ✓ „*brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek*”,²
- ✓ „*stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb*”,³
- ✓ „*zjawisko społeczne, polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny*”.⁴

Prezentowane definicje zwracają uwagę na istnienie w społeczeństwie uznawanego poziomu potrzeb, do którego odnosi się uzyskiwany dochód. Jego niewystarczający poziom oznacza przejściowe lub trwałe ubóstwo jednostki, rodziny lub większej grupy społecznej.

Wśród zjawiska ubóstwa wyróżnia się:

² W.Toczyski (red.) *Natura i kwestia ubóstwa*, Gdańsk-Warszawa 1991.

³ W.Toczyski (red.) *Natura i kwestia ubóstwa*, Gdańsk-Warszawa 1991.

⁴ Encyklopedia PWN, Warszawa 1997, s.526.

- **Ubóstwo absolutne (bezwzględne)** definiowane jako: „*stan warunków bytowych (...), który uniemożliwia lub w istotnym stopniu utrudnia realizację podstawowych funkcji życiowych*”.⁵

Zwolennicy tego podejścia przyjmują jako kryterium ubóstwa taki poziom egzystencji, który stawia pod znakiem zapytania istnienie samego człowieka lub grupy społecznej, czyli sytuacji niezaspokojenia minimalnych biologicznych potrzeb.

- **Ubóstwo względne** – dotyczy osób „*których zasoby w danym czasie w istotny sposób spadają poniżej zasobów będących w dyspozycji przeciętnej jednostki lub rodziny w społeczeństwie, do którego należą. Ludzie są dotknięci ubóstwem, kiedy ich dochód – nawet jeśli jest wystarczający na to by przeżyć – spada istotnie poniżej tego, który przeciętnie dostępny jest w danej społeczności*”⁶

Natomiast granice ubóstwa dzielimy na tak zwane:

- **Granice obiektywne i subiektywne** – u podstaw przyjętych przy ustalaniu obiektywnych granic przyjmuje się założenia o charakterze wartościującym, wywodzące się bądź z koncepcji zapobiegania deprywacji potrzeb bądź z koncepcji sprawiedliwego podziału. W tym pierwszym mamy do czynienia z wyznaczaniem tak zwanego ubóstwa absolutnego, w drugim natomiast – ubóstwo traktujemy jako zjawisko względne (relatywne). Absolutne granice ubóstwa, do których należy m. in. minimum socjalne i minimum egzystencji, wyznacza się w oparciu o metodę potrzeb podstawowych. Metoda ta polega na ustaleniu w sposób normatywny niezbędnych elementów spożycia i ich pieniężnej wycenie. Przy wyznaczeniu relatywnych granic ubóstwa zakłada się, że ubóstwo jest sytuacją względnego braku środków na utrzymanie. Najczęściej granice relatywne wyznacza się jako pewien procent średnich dochodów, ewentualnie wydatków, gospodarstw domowych. W ujęciu obiektywnym gospodarstwo domowe zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa.

Ubóstwo jako kategoria przyjęta przez pomoc społeczną zostało zdefiniowane w odniesieniu do minimalnego budżetu potrzebnego do utrzymania się przy życiu. Jest to

⁵ W.Toczyski, opcit.

⁶ W.Toczyski, opcit.

kwota miesięcznych dochodów netto w gospodarstwie domowym, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej, uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód (netto) nie przekracza kwoty 461 zł,
- osobie w rodzinie, której dochód (netto) nie przekracza kwoty 316 zł,
- rodzinie, której dochód (netto) nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Jest to tzw. ustawowa granica ubóstwa.

Minimum egzystencji – jest podstawową linią stosowaną w definiowaniu ubóstwa bezwzględnego. Koszyk, który je wyznacza, zawiera tylko dobra niezbędne do przeżycia: żywność, odzież, schronienie i podstawową pomoc leczniczą.

Minimum socjalne – jest podstawową linią w definiowaniu ubóstwa względnego i oznacza taki poziom niskich dochodów, który pozwala ludziom normalnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa i nie wpaść w ubóstwo. Nie jest to linia ubóstwa, lecz linia ostrzegająca przed zagrożeniem ubóstwem, sferą niedostatku.

Od 1997 r. mamy do czynienia z kontynuacją obserwowanej tendencji wzrostu zasięgu ubóstwa obiektywnego szacowanego na podstawie wyników badań budżetów gospodarstw domowych. Jest to szczególnie niepokojące w odniesieniu do zwiększenia się prawdopodobieństwa zagrożenia ubóstwem skrajnym, za granicę którego przyjęto poziom minimum egzystencji.

Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 1993-2003

Granice ubóstwa	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	procent osób poniżej granicy ubóstwa										
Relatywna (50% średnich miesięcznych wydatków gospodarstw domowych)	12,0	13,5	12,8	14,0	15,3	15,8	16,5	17,1	17,0	18,4	19,7
„Ustawowa”	-	-	-	-	13,3	12,1	14,4	13,6	15,0	18,5	19,2
Minimum egzystencji	-	6,4	-	4,3	5,4	5,6	6,9	8,1	9,5	11,1	11,7
Subiektywna*	40,0	33,0	30,8	30,5	30,8	30,8	34,8	34,4	32,4	30,4	26,8

* dane dotyczą IV kwartału. Procent gospodarstw domowych.

Zasięg ubóstwa skrajnego za granicę, którego przyjęto poziom minimum egzystencji oszacowano w 2003 r. na ok. 12% wobec ok. 11 % w 2002 r. Odsetek osób żyjących w rodzinach, w których poziom wydatków był niższy od tak zwanej ustawowej granicy ubóstwa wyniósł w 2003 r. ponad 19% (w 2002 r. - 18,5 %). Do prawie 20% (z 18,4% w 2002 r.) wzrósł zasięg ubóstwa relatywnego.

Na praktycznie takim samym poziomie, jak w 2002 r. – ok. 59% - kształtował się natomiast odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy od minimum socjalnego, a więc poniżej granicy określającej sferę niedostatku i ostrzegającej przed ubóstwem.

Wskaźnikiem odzwierciedlającym postrzeganie własnego poziomu życia przez społeczeństwo są m. in. oceny dotyczące zasięgu ubóstwa subiektywnego. Odsetek gospodarstw domowych, których poziom dochodów był niższy od subiektywnych granic ubóstwa zmalał (w końcu 2003 r.) do ok. 27% (z ok. 30% w końcu 2002 r.), prawdopodobnie głównie ze względu na wzrost realnej wartości wynagrodzeń i świadczeń emerytalnych.

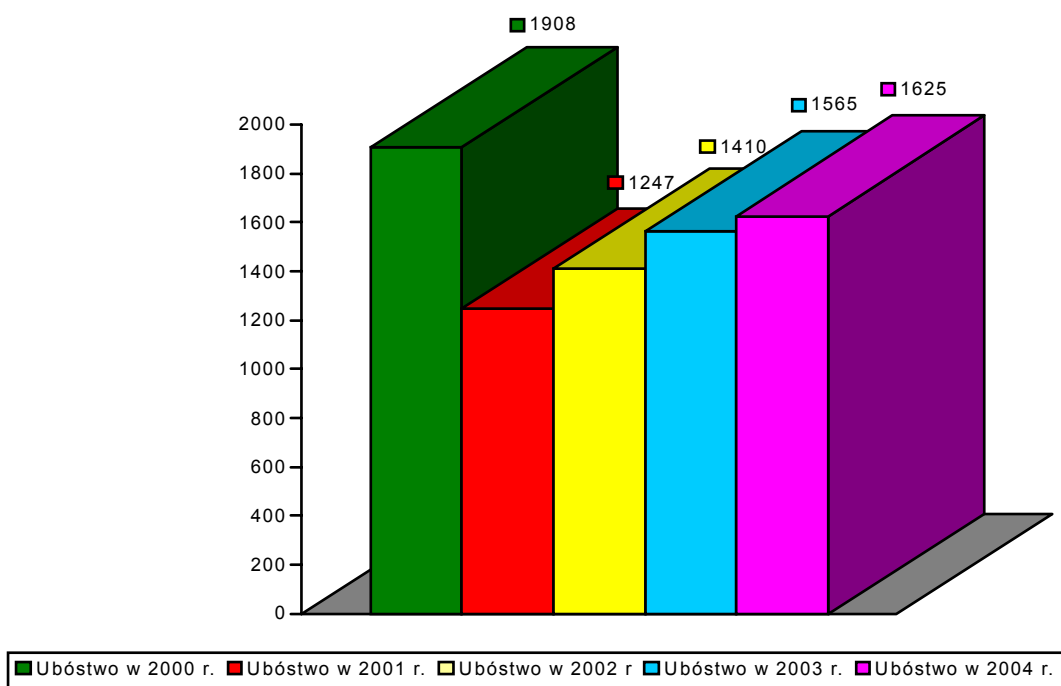
Strefa zagrożenia ubóstwem w Polsce w 2003r.

Granica ubóstwa	Stopa ubóstwa (odsetek osób poniżej granicy ubóstwa)
Minimum socjalne	58,6
Minimum egzystencji	11,7
Relatywna (50% średnich miesięcznych wydatków gospodarstw domowych)	19,7
„Ustawowa”	19,2
Granica subiektywna*	26,8

* dane dotyczą IV kwartału.

Z danych będących w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce wynika, iż ubóstwo jest najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Ostrołęki, a jego skala w latach 2000-2004 przedstawia się następująco:

Zasięg ubóstwa w latach 2000-2004

W najtrudniejszej sytuacji znajdują się osoby i rodziny żyjące w regionach kraju o szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Do takich obszarów zalicza się również Ostrołęka, gdzie stopa bezrobocia odnotowana przez Powiatowy Urząd Pracy na dzień **31 grudnia 2003. r. wynosiła 23,0 %, natomiast w 2004 r. 22,9 %.**

Ogółem na terenie miasta w grudniu 2004 r. zarejestrowanych było w Powiatowym Urzędzie Pracy 5 876 osób (o 322 osób mniej niż w analogicznym okresie 2003 roku), w tym:

⇒ 3 256 kobiet,

⇒ 2 620 mężczyzn.

Z wyżej podanej liczby osób zarejestrowanych w Urzędzie Pracy tylko 16,33 % stanowiły osoby z prawem do zasiłku tj.:

⇒ 455 kobiety,

⇒ 505 mężczyzn.

Dane Urzędu Statystycznego wskazują na to, iż liczba ludności Ostrołęki na dzień 30 czerwca 2004 r. wynosiła 54.153 osób i w przedziałach wiekowych kształtowała się następująco:

0 – 17 lat - 12.524 osób

18 – 64 lat - 36.931 osób

powyżej 65 lat - 4.698 osób

Bardzo ważnym aspektem mającym wpływ na sytuację materialną – bytowa mieszkańców Ostrołęki jest liczba osób w wieku aktywności zawodowej (18-64 lat), która wskazuje tendencje wzrostową od 1992 roku. Pomimo zwiększonej liczby osób będących w wieku produkcyjnym tj. aktywności zawodowej, liczba miejsc pracy ulega zmniejszeniu w przeciwieństwie do liczby osób bezrobotnych.

Analizując poziom życia ludności ostrołęckiej należy wskazać na podstawowe czynniki, które będą go charakteryzowały, tj.: stopa bezrobocia, przeciętne wynagrodzenia osób pracujących, struktura gospodarstw domowych, liczba osób korzystających z pomocy społecznej, zasoby systemu zabezpieczeń społecznych, realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej.

Trudna sytuacja na rynku pracy, w tym wzrost bezrobocia oraz zła sytuacja finansowa gospodarstw domowych decyduje o przewidywanym wzroście zagrożenia ubóstwem w latach 2005-2008.

Negatywnym zjawiskiem jest również niski poziom środków finansowych na pomoc społeczną w latach 1998-2005 pogłębiający sferę niedostatku w naszym mieście.

Powyższe powoduje to, że znaczna część mieszkańców Ostrołęki nie będzie mogła w pełni zaspokoić podstawowych potrzeb materialno-bytowych.

W 2005 roku na łagodzenie negatywnych skutków ubóstwa i realizację świadczeń pomocy społecznej w zakresie zadań własnych gminy, zleconych gminie i zadań powiatu, otrzymano:

⇒ zadania zlecone gminie	–	676.600 zł
⇒ zadania własne gminy	–	1 441.500 zł
⇒ zadania powiatu	-	1.060.000 zł

z czego 21,3 % zapewnił Wojewoda Mazowiecki , a 78,7 % Miasto Ostrołęka.

Otrzymane środki w 2005 roku na wypłatę świadczeń z pomocy społecznej są niewystarczające. W budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie mimo przedstawionych realnych potrzeb w tym zakresie, nie zabezpieczono w pełni środków finansowych na realizację świadczeń obowiązkowych finansowanych z budżetu Miasta tj. zasiłków okresowych i zasiłków celowych.

W 2005 roku planuje się objąć pomocą w formie różnego rodzaju świadczeń 2 486 zasiłkobiorców (1 780 rodzin z terenu Ostrołęki).

ZAŁOŻENIA PROGRAMU LOKALNEGO W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

Do zadań w zakresie pomocy społecznej zgodnie z art. 15 ustawy o pomocy społecznej należy w szczególności:

- 1) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) praca socjalna;
- 3) prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Obowiązek wykonania zadań pomocy społecznej spoczywa na organach jednostek samorządu terytorialnego oraz na administracji rządowej.

Z pomocy społecznej w 2004 roku skorzystało w Ostrołęce **1.885** rodzin, czyli **5.824** osób w tych rodzinach. Ogółem liczba rodzin objętych pomocą w stosunku do szacunkowej liczby gospodarstw domowych w mieście wynosiła 9,86 %.

Środki finansowe przeznaczone na wypłatę poszczególnych form pomocy stanowiły: 41,6 % zadania zlecone gminie i 58,4 % zadania własne gminy.

W ramach zadań zleconych finansowanych z budżetu Wojewody realizowano następujące formy pomocy:

- zasiłki stałe wyrównawcze od 1 maja 2004r. zasiłki stałe;
- zasiłki stałe;
- zasiłki rodzinne, zasiłki pielęgnacyjne, zasiłki okresowe gwarantowane, macierzyńskie zasiłki okresowe realizowane były do 30.04.2004 r. Natomiast od 1 maja 2004 r. realizowane są w ramach systemu świadczeń rodzinnych - zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.);

- zasiłki okresowe;
- specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Ponadto do 30 kwietnia 2004 r. opłacano składkę na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby, które pobierały zasiłki okresowe gwarantowane i zasiłki stałe dla osób nie pozostających w zatrudnieniu ze względu na dziecko wymagające opieki i pielęgnacji. Opłacana była również składka na ubezpieczenie zdrowotne za osoby, które pobierały zasiłki stałe wyrównawcze, zasiłki stałe, zasiłki okresowe gwarantowane.

Największe społeczne zapotrzebowanie występowało na pomoc w formie zasiłków okresowych.

W ramach zadań własnych gminy świadczone następujące formy pomocy: posiłki, zasiłki celowe (z przeznaczeniem na: opał, opłaty za energię, leki, usługi opiekuńcze, pogrzeby, zdarzenia losowe, schronienie). Najczęściej przyznawaną formą pomocy w ramach zadań własnych są posiłki oraz zasiłki celowe.

W 2004 roku ubóstwo najbardziej dotknęło: rodziny z osobami bezrobotnymi, osoby chore i niepełnosprawne, bezradne życiowo, rodziny niepełne i wielodzietne.

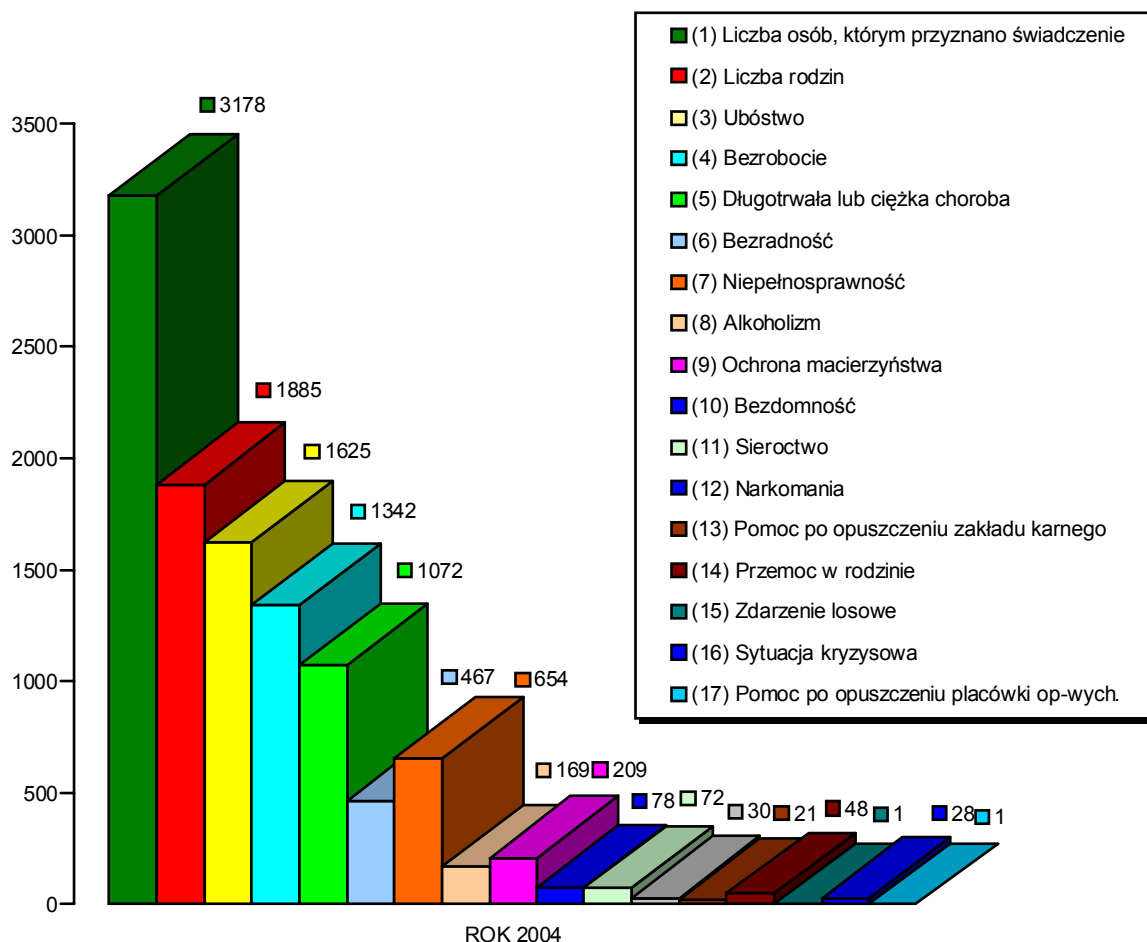
Z danych będących w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie wynika, iż ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby wykluczone z rynku pracy na skutek bezrobocia. Wśród podopiecznych korzystających z pomocy społecznej w 2004 roku, 71,2 % stanowili świadczeniobiorcy, którym przyznano różnego rodzaju pomoc z powodu bezrobocia.

Równie często ubóstwo dotyka osoby niepełnosprawne i chore. W 2004 roku z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby pomoc przyznano dla 56,9 % osób ubiegających się o wsparcie, a z tytułu niepełnosprawności dla 34,70 % osób.

Grupę ludności Ostrołęki szczególnie zagrożoną ubóstwem stanowią rodziny niepełne i wielodzietne. Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tych rodzinach pomocą objęto 24,78 % rodzin.

Ponadto, jako przyczyny przyznania pomocy wystąpiły: potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, bezdomność, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, narkomania, przemoc w rodzinie, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, zdarzenia losowe.

Szczegółowe dane dotyczące powodów korzystania z pomocy społecznej w 2004 roku przedstawia wykres:

Przyczyny zwracania się osób i rodzin o pomoc mają różnorodny charakter, łączą się jednak z ubóstwem i niemożnością zapewnienia sobie środków do życia. Analiza sytuacji osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej uzyskania potwierdza degradację zaspokajania podstawowych potrzeb materialno-bytowych znacznej części mieszkańców Ostrołęki.

Z dotychczasowych obserwacji MOPR dotyczących zjawiska ubóstwa można wyróżnić kilka cech charakteryzujących biedę:

1. Wykluczenie z uczestnictwa w życiu społecznym.
2. Pozostawanie przez dłuższy czas lub w ogóle poza rynkiem pracy.

3. Uzależnienie egzystencji od instytucji pomocy społecznej.
4. Wykształcenie specyficznych postaw i strategii życiowych zorientowanych na przetrwanie.
5. Międzypokoleniowe przekazywanie ubóstwa.

Z dotychczasowej działalności w zakresie pomocy społecznej wynika, że bardzo często osoby i rodziny są stałymi klientami i nie widzą innej możliwości funkcjonowania w środowisku lokalnym, jak tylko przy pomocy MOPR.

Ubóstwo jest pochodną poziomu oficjalnych dochodów oraz w dużej mierze stylu życia. Na czynniki te mają wpływ: występowanie alkoholizmu w rodzinie, niezaradność, pozostawanie w kręgu subkultur społecznych, niski poziom wykształcenia, wycofywanie się z działalności społeczno-publicznej, bierność.

Ze względu na przyczyny przyznawania pomocy ustalone podczas wywiadów środowiskowych sporządzanych przez pracowników socjalnych można wyróżnić dwie kategorie ubóstwa:

- **Ubóstwo zawinione** – powstałe z winy osób, których dotyczy. Osoby te cechują się biernością, brakiem dbałości o swoje sprawy, brakiem dbałości o otoczenie, w którym przebywają, agresją, reprezentowaniem postawy roszczeniowej w stosunku do otoczenia („*nic nie muszę robić, wszystko mi się i tak należy*”).
- **Ubóstwo niezawinione** – powstałe z przyczyn niezależnych od osób ubogich np. brak możliwości znalezienia pracy pomimo własnych osobistych starań, wystąpienie długotrwałej choroby, niepełnosprawności, itp.

Praca ze „stałymi” klientami jest bardzo złożona. Osoby te reprezentują postawy roszczeniowe, a zmiana ich mentalności i nastawienia jest bardzo trudne do zrealizowania.

Praca z podopiecznymi MOPR stawia przed pracownikami socjalnymi nowe wyzwania i nowe role.

Teren miasta Ostrołęki podzielony jest na 19 rejonów opiekuńczych.

Pod opieką 1 pracownika socjalnego znajduje się 2 890 mieszkańców Ostrołęki, co znacznie przewyższa wskaźnik przyjęty w ustawie o pomocy społecznej tj. 2000 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego.

Pracownicy socjalni podejmują i będą podejmowali działania z zakresu szeroko rozumianej pracy socjalnej, która jest jednym z głównych zadań realizowanych przez nich w toku codziennych obowiązków np. poprzez:

- dokonywanie analiz i ocen zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń,
- udzielanie porad, wskazówek i pomocy dot. rozwiązywania problemów życiowych osobom i rodzinom, które dzięki tej pomocy mogą być zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy, będące przyczyną ich trudnej sytuacji;
- współpracę z innymi profesjonalistami, instytucjami i organizacjami w celu rozwiązywania problemów;
- pobudzanie społecznej aktywności i inicjowanie nowych form pomocy.

Działania z zakresu pracy socjalnej prowadzone będą z uwagi na konieczność rozwiązania następujących problemów:

- ubóstwa,
- bezrobocia;
- uzupełniania kwalifikacji;
- konieczności wyegzekwowania należnych świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego;
- niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- uzależnienia;
- konfliktów w rodzinie;
- braku dbałości o czystość w mieszkaniu i higienę osobistą;
- niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze,
- bezdomności;
- przemocy w rodzinie.

Pracownicy socjalni będą kierować bezrobotnych podopiecznych do Powiatowego Urzędu Pracy w celu zapoznania się z ofertami pracy i otrzymania konkretnych ofert pracy.

Informacje o miejscach pracy dla osób bezrobotnych, z których bezrobotni podopieczni mogą korzystać dostępne są w Ośrodku.

W lokalu MOPR zorganizowany został dyżur pracownika Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie Filia w Ostrołęce dot. indywidualnego poradnictwa zawodowego dla bezrobotnych podopiecznych w zakresie: przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej, sporządzania dokumentów aplikacyjnych, badania preferencji zawodowych.

Dyżur w MOPR pełnić będzie również pracownik Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stosowania procedury „Niebieskiej Karty”, mającej na celu skuteczne reagowanie wobec przemocy w rodzinie poprzez:

- informowanie pokrzywdzonych o przysługujących im prawach oraz możliwości korzystania z pomocy i wsparcia wyspecjalizowanych instytucji,
- rejestrację śladów i przebiegu wydarzeń oraz podjętych czynności, gromadzenie informacji z interwencji domowych i stały kontakt z zagrożoną rodziną,
- rozpoznawanie skali zjawiska i zagrożeń w rodzinie,
- motywowanie ofiar przemocy w rodzinie do żądania ochrony swoich praw i szukania pomocy.

Różnorodność ludzkich potrzeb, sytuacje kryzysowe, niezaradność, powodują konieczność rozszerzenia zakresu usług socjalnych ponad te, które gwarantuje ustawa o pomocy społecznej.

Pozwoli to na uaktywnienie środowiska lokalnego i lepsze rozwiązywanie problemów klientów pomocy społecznej.

Z niepieniężnych form pomocy MOPR proponuje następujące oferty:

1) **Specjalistyczne poradnictwo** wobec osób wymagających wsparcia:

- psychologicznego,
- pedagogicznego,
- prawnego,
- doradztwa rodzinnego i mediacji.

Osoba potrzebująca pomocy zgłasza się bezpośrednio do Ośrodka lub jest tam skierowana przez pracownika socjalnego. W Ośrodku pracuje: pedagog, prawnik, psycholog, specjalista pracy z rodziną. Osoby te podejmują działania, które mają charakter interwencji, czyli wywierania wpływu na kogoś w jakiejś sprawie, w celu uzyskania określonego skutku. Z dotychczasowej praktyki Ośrodka wynika, iż poradnictwo jest potrzebne zwłaszcza

w sytuacji zagrożenia. Ważnym elementem w pomaganiu jest wstępna ocena sytuacji podopiecznego. Pracownicy Ośrodka udzielają wsparcia, wskazówek, informacji.

Szczegółowe zadania związane z realizacją powyższego wsparcia dotyczą:

- rozeznania potrzeb środowiska lokalnego w zakresie zagrożeń i problemów związanych z funkcjonowaniem rodzin,
- diagnozowanie powyższych potrzeb,
- udzielanie poradnictwa specjalistycznego,
- prowadzenia zajęć terapeutycznych na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodzin i osób.

W celu realizacji tych założeń Ośrodek współpracuje między innymi z Miejską Komendą Policji, pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszeniem „Nadzieja” zajmującym się uzależnionymi od środków odurzających, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Oddziałem Terapii Uzależnień, Ostrołęckimi Spółdzielniami Mieszkaniowymi, Komitetem Ochrony Praw Dziecka, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Centrum Praw Kobiet.

2) Świetlice socjoterapeutyczne

W ramach działalności świetlic prowadzone są zajęcia grupowe i indywidualne dla dzieci i młodzieży, pochodzących z trudnych środowisk. Poprzez terapię zajęciową, socjoterapię, bloki edukacyjne, dzieci uczą się dobrej komunikacji, samooceny, hierarchii wartości, odkrywania uczuć oraz mechanizmów, które kierują ludzkim postępowaniem. W okresie ferii zimowych i wakacji letnich odbywają się zajęcia wypoczynkowo-edukacyjne. W zajęciach świetlic uczestniczy około 70 dzieci.

3) Środowiskowe Domy Samopomocy

Zapewniają wsparcie środowiskowe 60 osobom z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach programu terapeutycznego ŚDS podejmowane są działania dostosowane do zindywidualizowanych potrzeb uczestników, proponowane są następujące formy terapii:

- rękodzieło,
- zajęcia plastyczno-techniczne,
- muzykoterapia,
- terapia kulinarna,
- rehabilitacja ruchowa,
- trening higieniczny,

- zajęcia świetlicowe i na powietrzu,
- socjoterapia i psychoterapia.

Celem funkcjonowania ŚDS jest:

- Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie im płaszczyzny współdziałania z osobami pełnosprawnymi. Założenie to sprzyja sytuacjom wzajemnej pomocy i wyzwaniu potencjału aktywności osoby niepełnosprawnej.
- Zminimalizowanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie spędzania czasu wolnego w miejscu, w którym rozumiane są ich problemy, specyfika choroby i potrzeby.
- Zapewnienie osobom niepełnosprawnym wsparcia środowiskowego w postaci szerokiej oferty usługowej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym i podejmowanie ról społecznych.

4) Działania mające na celu integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym

- Organizowanie imprez integracyjnych, mających na celu kreowanie i podtrzymywanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.
- Organizowanie wystaw twórczości osób niepełnosprawnych.

5) Praca socjalna

Praca socjalna jest rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania trudne i złożone. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy maksymalnym wykorzystaniu lokalnego potencjału.

W związku z tym pracownicy socjalni podejmowali i będą podejmować działania w zakresie rzecznictwa interesów klientów pomocy społecznej (pomoc w załatwianiu spraw) szczególnie poprzez:

- a) udzielanie informacji o:

- możliwości otrzymania dodatku mieszkaniowego, świadczeń rentowych i emerytalnych, alimentów;
- zarejestrowania się w urzędzie pracy;
- otrzymania pomocy z innych instytucji, organizacji społecznych.

b) kierowanie osób tego wymagających do:

- Sekcji ds. Osób Niepełnosprawnych MOPR,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
- do Poradni Leczenia Uzależnień;
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy na szkolenia;
- Powiatowego Urzędu Pracy;
- specjalistycznego poradnictwa rodzinnego;
- udziału dzieci w wypoczynku letnim
- organizacji pozarządowych w celu otrzymania pomocy,
- Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego TPD.

c) załatwianie spraw urzędowych i innych tj.:

- umieszczeniu w domu pomocy społecznej, szpitalu, ośrodkach wsparcia i innych instytucjach zapewniających pomoc;
- uzyskaniu odpowiednich dokumentów z zakładów pracy, ZUS-u i innych instytucji;
- uiszczaniu opłat mieszkaniowych;
- uzyskaniu mieszkania, schronienia;
- zakupieniu artykułów żywnościowych, odzieży i innych;
- łagodzeniu konfliktów rodzinnych;
- pozyskaniu sprzętu ortopedycznego;
- usamodzielnianiu wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

d) współpracę z:

- dzielnicowymi;
- pedagogami szkolnymi i wychowawcami;
- kuratorami;

- placówkami medycznymi;
 - kościołami wyznaniowymi,
 - organizacjami pozarządowymi;
 - jednostkami samorządowymi;
 - ośrodkami pomocy społecznej;
 - spółdzielniami mieszkaniowymi;
 - wolontariuszami;
 - radami osiedla;
 - Ostrołęckim Towarzystwem Budownictwa Społecznego;
 - wychowawcami świetlic socjoterapeutycznych.
- e) częste i bezpośrednie odwiedziny w środowisku celem udzielania wsparcia osobom i rodzinom tego wymagającym;
- f) bezpośrednie reprezentowanie spraw podopiecznych MOPR w Sądzie Rejonowym, Prokuraturze i innych instytucjach;
- g) udzielanie pomocy rzeczowej, bezpośrednie uczestnictwo w zbiórce odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego i innych artykułów.

6) „Tani Bar” MOPR

Działalność prowadzona jest w ramach dochodów własnych. Posiłki wydawane są wszystkim podopiecznym, którzy nie są w stanie przygotować gorącego posiłku we własnym zakresie, będącym w trudnej sytuacji materialno-bytowej. Pomoc jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej.

7) Noclegownia

Osobą bezdomną w polskim porządku prawnym jest osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy, niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania (art. 6 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).

Bezdomność może być spowodowana następującymi czynnikami:

- społecznymi – zaburzonym procesem usamodzielniania się osób,
- związanymi z patologiami i chorobami – bezdomności sprzyjają: alkoholizm, narkomania, przestępczość, rozpad rodziny, odrzucenie i brak opieki ze strony najbliższych;
- natury psychologicznej – gdy bezdomność staje się świadomym wyborem sposobu życia i odmiennego systemu wartości;
- natury prawnej – związanymi z bezradnością osób wobec niepowodzeń związanych z ich życiem.

Aby zapewnić schronienie dla osób bezdomnych Ośrodek dysponuje 2 pomieszczeniami w dwóch blokach komunalnych o łącznej liczbie 8 miejsc. Ponadto Ośrodek współpracuje z PKPS w zakresie umieszczania osób bezdomnych w Noclegowni dla Bezdomnych.

Analiza problemu ubóstwa i metod jego ograniczania w ofercie usługowej proponowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2005-2008 roku przyjmuje formę:

- ***Pomocy rzeczowej*** – polegającej na udzielaniu schronienia, posiłku lub niezbędnego ubrania, osobie tego pozbawionej. Udzielanie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego (np. w noclegowniach lub domach dla osób bezdomnych). Przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia. Pomoc w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która samodzielnie nie może go sobie zapewnić.
- ***Usług opiekuńczych*** – przysługujących osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
- ***Pomocy instytucjonalnej*** – polegającej na kierowaniu osób do domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy. W domach pomocy społecznej umieszczane są osoby, które z uwagi na wiek, sytuację życiową, warunki rodzinne,

mieszkaniowe i materialne kwalifikują się do korzystania z tej formy pomocy, a stan ich zdrowia nie wymaga leczenia szpitalnego. Domy pomocy społecznej zapewniają całodobową opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, edukacyjne, społeczne i religijne. Natomiast w środowiskowych domach samopomocy umieszczane są osoby, które z uwagi na swoją niepełnosprawność intelektualną, zaburzenia psychiczne kwalifikują się do korzystania z tej formy pomocy. Środowiskowe domy samopomocy umożliwiają spędzanie czasu wolnego w miejscu, w którym rozumiane są problemy osób niepełnosprawnych i specyfika choroby oraz zapewniają wsparcie środowiskowe w postaci szerokiej oferty usługowej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym i podejmowanie ról społecznych.

- ***Pomocy finansowej*** – polegającej na przyznawaniu odpowiednich pieniężnych form pomocy przedstawionych w załączniku nr 1.
- ***Pracy socjalnej*** – udzielanej osobom i rodzinom w postaci poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, pomocy w załatwianiu trudnych spraw urzędowych, rozwiązywaniu problemów bytowych oraz w utrzymaniu kontaktów z otoczeniem, rzecznictwie interesów podopiecznych.
- ***Pomocy wolontarystycznej*** – pomoc wolontarystyczna skierowana jest do osób chorych, starszych, niepełnosprawnych, samotnych oraz do uczniów z problemami w nauce poprzez udzielanie korepetycji i pomoc w odrabianiu lekcji, prace domowe: np. sprzątanie, robienie zakupów, przynoszenie obiadów z „Taniego Baru” MOPR, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, wyjściu do przychodni lekarskiej, wspólne spędzanie czasu wolnego.

Ponadto osoby będące w trudnej sytuacji materialno-bytowej mogą korzystać z oferty pomocy przedstawionej przez organizacje pozarządowe oraz instytucje publiczne i inne podmioty, zamieszczone w załączniku nr 2.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2005 – 2008 zaplanowane zostały do modernizacji dwa obiekty, w których są realizowane zadania pomocy społecznej (załącznik nr 3). Wpłyne to na poprawę stanu technicznego oraz standardu usług świadczonych przez system pomocy społecznej.

W załączniku nr 4 przedstawione są programy działań z zakresu pomocy społecznej, których realizacja ma na celu:

- zabezpieczenie potrzeb socjalnych jednostek i rodzin,
- minimalizowanie rozmiarów i skutków wszelkich zjawisk społecznie negatywnych ,
- zapewnienie wszechstronnego wsparcia osób znajdującym się w trudnej sytuacji.

Zintensyfikowanie tych działań ma prowadzić świadczeniobiorców do życiowego usamodzielniania, nabywania umiejętności rozwiązywania własnych problemów, zapewnić dostęp do zasobów podstawowych usług socjalnych i tym samym umożliwić życie w poczuciu poszanowania godności.

Zakończenie

„Strategia rozwiązywania problemów społecznych – Program Lokalny w zakresie pomocy społecznej na lata 2005-2008” obejmuje zasięgiem czasowym okres czterech lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej. Niewątpliwie należy liczyć się z koniecznością podejmowania innowacyjnych, wynikających z potrzeb przedsięwzięć modyfikujących ustalony model działań.

Realizacja wyznaczonych w niniejszym opracowaniu działań implikuje konieczność zaangażowania możliwych zasobów państwowych, regionalnych i lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich organizacji pozarządowych i instytucji publicznych, w tym również wolontariuszy, grup sąsiedzkich oraz rodzin. Samopomoc i samoorganizacja osób i grup społecznych na poziomie lokalnym jest bardzo efektywnym sposobem udzielania pomocy i wsparcia.

Konstrukcja niniejszego dokumentu przewiduje wprowadzanie nowych elementów mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych.